

Afhandlingens empiriske grundlag

Afhandlingen er baseret på et omfattende empirisk materiale bestående af:

- Feltnoter fra 112 timers undervisningsobservation
- Video af 41 lektioners undervisning
- Audio af 17 refleksionsmøder
- 3 lærerinterviews
- 5 elevinterviews

Om Line Krogager Andersen

Line Krogager Andersen er cand. mag. i lingvistik og finno-ugriske sprog samt EMCI-konferencetolk, uddannet ved Aarhus Universitet, Universitât Zürich, ELTE-universitetet i Budapest og Copenhagen Business School. Hun har skrevet sin ph.d.-afhandling ved Afdeling for Fagdidaktik, Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse (DPU), Aarhus Universitet.

Tid og sted for forsvaret

7. februar 2019 kl 13-16

Bygning 1441, lokale 012 (auditorium 1 på Tåsingevej 3)

Kontakt

Line Krogager Andersen

Mail: lika@edu.au.dk

Tlf 30911552

Forsidefoto: colourbox.com

TVÆRSPROGLIG- HEDENS VEJE

OM SPROGLIG BEVIDSTHED,
TVÆRSPROGLIGHED OG
DIDAKTISK FORANDRINGS-
ARBEJDE I EN FOLKESKOLE-
KONTEKST

Ph.d.-afhandling af Line Krogager Andersen

AARHUS UNIVERSITET

TVÆRSPROGLIGHEDENS VEJE – OM SPROGLIG BEVIDSTHED, TVÆRSPROGLIGHED OG DIDAKTISK FORANDRINGS- ARBEJDE I EN FOLKESKOLE- KONTEKST

Afhandlingen undersøger potentialer og udfordringer knyttet til et tværfagligt didaktisk forandringsarbejde. Dette forandringsarbejde sigter på at tilvejebringe rum for udvikling af sproglig bevidsthed gennem tværspøglighed på tværs af sprogundervisningen i fagene dansk, engelsk og tysk.

Tværsproglig didaktik bidrager til rum for udvikling af sproglig bevidsthed

I afhandlingen forstås sproglig bevidsthed som et komplekst socialt og kognitivt system i fem dimensioner: sproglig opmærksomhed, sproglig kreativitet, metasproglig viden, metasproglig refleksion og sprogforståelse. Disse dimensioner kommer hver især til syne og udvikles i den tværspøglige undervisning, hvor der etableres rum for udvikling af dem, når lærere og elever skaber koblinger og sammenstillinger mellem de involverede sprog.

Eleverne ser de tværspøglige sammenhænge

Det største enkeltstående potentiale, der vises i afhandlingen, består i den lethed, hvormed eleverne tager det tværspøglige perspektiv til sig. Det bliver tydeligt, at det fra elevperspektivet giver mening at tænke sprogfagene sammen, idet det giver dem mulighed for at se skoledagens timer i sammenhæng og hermed bringe erfaringer med sig fra et sprogfag til

det næste. Dette gør eleverne ved at inddrage pointer fra nylige timer i den øvrige sprogundervisning; en praksis, der legitimeres i kraft af undervisningens tværspøglige perspektiv.

Tværfagligt didaktisk forandringsarbejde

Analyserne af projektets aktionsforskningsproces viser, hvordan det tværfaglige didaktiske forandringsarbejde samtidig udgør et forandringsarbejde i et komplekst system, og hvilke konsekvenser dette får for projektets virkeliggørelse. Når tværfagligheden som her ikke tager form af et midlertidigt projektarbejde, men derimod integreres i hverdagens undervisning, træder de tre fags sproglige og organisatoriske rammer frem som betydningsfulde faktorer, og det bliver tydeligt, hvordan hvert enkelt fags interne dynamikker spiller ind på virkeliggørelsen af det fælles projekt.

Lærernes rolle

Projektets karakter af aktionsforskning placerer lærerne centralt i såvel udviklingen af den tværspøglige didaktik som den vidensudvikling, der finder sted. For lærernes vedkommende stiller projektet krav om kontinuerlig didaktisk refleksion og nytænkning, og er således ganske krævende. Samtidig betyder fremgangsmåden, at de deltagende lærere oplever en faglig udvikling, der bl.a. giver dem nye, tværspøglige greb til sprogundervisningen, men også lejlighed til at reflektere over sprog og sprogundervisning på nye måder.

Tværsproglighed i folkeskolen

Tværfaglig didaktik i sprogfagene skaber gennem samtidighed og genkendelighed rum for tværspøglig refleksion og udvikling af sproglig bevidsthed hos eleverne. Når lærerne anvender den tværspøglige tilgang i sprogundervisningen, giver det mulighed for et holistisk blik på elevernes samlede sproglige ressourcer. Herved legitimeres elevernes inddragelse af alle deres sproglige ressourcer, hvilket åbner nye rum for sproglig kreativitet og metasproglig refleksion, og i sidste ende rum for nye måder at omgås sprog på.

Perspektivering

I henhold til den nationale sprogstrategi er det i dag en udfordring, at for få elever vælger fremmedsprog på ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. Da den tværspøglige didaktik fremmer elevernes generelle interesse for sprog såvel som deres sproglige bevidsthed, er det et håb, at den på sigt vil kunne bidrage til at løse denne problemstilling.